

Erikoiskirjastojen ja tietopalvelujen verkosto

Vuosikokous 28.11.2014

Erikoiskirjastojen ja tietopalvelujen verkoston vuosikokous 28.11.2014 Patentti- ja rekisterihallituksessa. Asialista

1. Kokouksen avaus
2. Kokouksen puheenjohtajan ja sihteerin valinta
3. Pöytäkirjan tarkastajien ja mahdollisten ääntenlaskijoiden valinta
4. Asialistan hyväksyminen
5. Toiminta vuonna 2014: puheenjohtaja ja työryhmien edustajat esittelevät toimintaa.

Tuija Siimes: Erikoiskirjastojen neuvoston toiminta v. 2014

Cecilia af Forselles: Kansalliskirjaston johtokunta

Jarmo Saarikko: Tiedonhallinnan ohjausryhmä

Marjut Puominen: Kansallisen digitaalisen kirjaston ohjausryhmä ja alatyöryhmät

Pentti Vattulainen: Finna-konsortior ryhmä

Pentti Vattulainen / Eila Vainikka: UKJ-ohjausryhmä

Pentti Vattulainen: STKS:n Kirjastojuridiikkatyöryhmä

Elisa Paavilainen: FinELib-ohjausryhmä, Elsevier-pienryhmä, UKJ-kustannustenjakotyöryhmä

Eila Vainikka: Sisällönkuvailun asiantuntijaverkosto

Eila Vainikka: STKS:n Erikoiskirjastojen työryhmä

Maria Söderholm: STKS:n Tutkijapalvelutyöryhmä

Tuija Siimes: Kirjastotoiminnan vaikuttavuuden arviointityöryhmä

14-14.30 kahvitauko

-
6. Strategia 2015-2020 (14.30-15.00)
 7. Mahdolliset sääntömuutosehdotukset
 8. Jäsenasiat: Erikoiskirjastojen neuvoston valinta vuodelle 2015 (15.00-15.15)
 9. Ville Lavikainen: Lastensuojelun Keskusliiton kirjaston ja tietopalvelun esittely (15.15-15.30)
 10. Muut asiat
 11. Keskustelua (15.30-16.00)
 12. Kokouksen päättäminen

Erikoiskirjastojen neuvosto v. 2014

Cecilia af Forselles, Suomalaisen kirjallisuuden seuran kirjasto

Ville Lavikainen, Lastensuojelun keskusliiton kirjasto

Soile Manninen, IPR University Center, siht.

Mikko Niemi, Tilastokirjasto

Mervi Nieminen, Stadin ammattiopisto

Jarmo Saarikko, Metsäntutkimuslaitos

Tuija Siimes, Museoviraston kirjasto, pj.

Maria Söderholm, Maankäyttötieteiden laitos (Aalto-yliopisto)

Eila Vainikka, Kuntaliitto

Pentti Vattulainen, Varastokirjasto

(Varajäsenet: Riitta Autere, PRH, Vappu Turunen, Nuorisotiedon kirjasto)

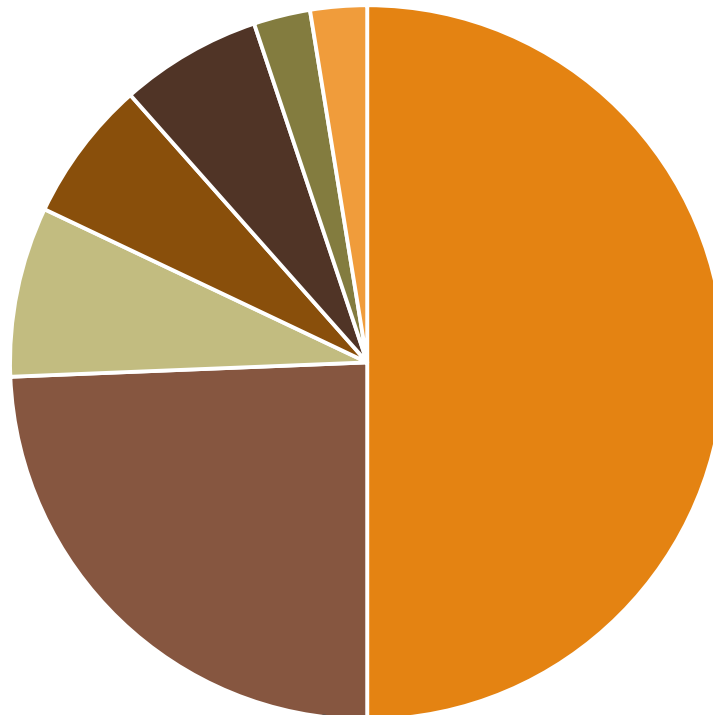
Erikoiskirjastojen neuvoston toiminta v. 2014

- Neuvosto kokoontui 7 kertaa.
- Kirjastosektorien kokous 2 kertaa
<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/koordinointi/kirjastosektorit.html>
- Puheenjohtajatapaaminen Kansalliskirjastossa
- Kansalliskirjaston ohjausjärjestelmän arviointiin osallistuminen
- Puheenvuorot Kirjastonjohtajien neuvottelupäivillä + erikoiskirjastojen työpaja
- Kommentit toiminnan tunnuslukujen pähkinänkuorimalliin Kirjastojen vaikuttavuuden arviointi – työryhmälle
- Vastaukset Kansalliskirjasto-lehteen sektorin tulevaisuudennäkymistä
- Strategiatyö
- Edustajien valinta työryhmiin
- Uusia jäseniä: Brages pressarkiv, Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymän Tieteellinen kirjasto, Väestöliiton kirjasto
- Verkostosta erosi: Asuntoalan erikoiskirjasto, Lähetysseuran kirjasto

Erikoiskirjastojen ja tietopalvelujen verkoston jäsenkunta

• 78 jäsentä

Erikoiskirjastojen verkoston jäsenet v. 2014

■ Valtio ■ Järjestöt ■ Yliopistot ■ Kunnat/srk ■ Museot ■ Sairaalat ■ Muut

Kirjastotoiminnan vaikuttavuuden arviointi -työryhmä

JÄSENINÄ Sari Palén, TILK ja Tuija Siimes, Museoviraston kirjasto

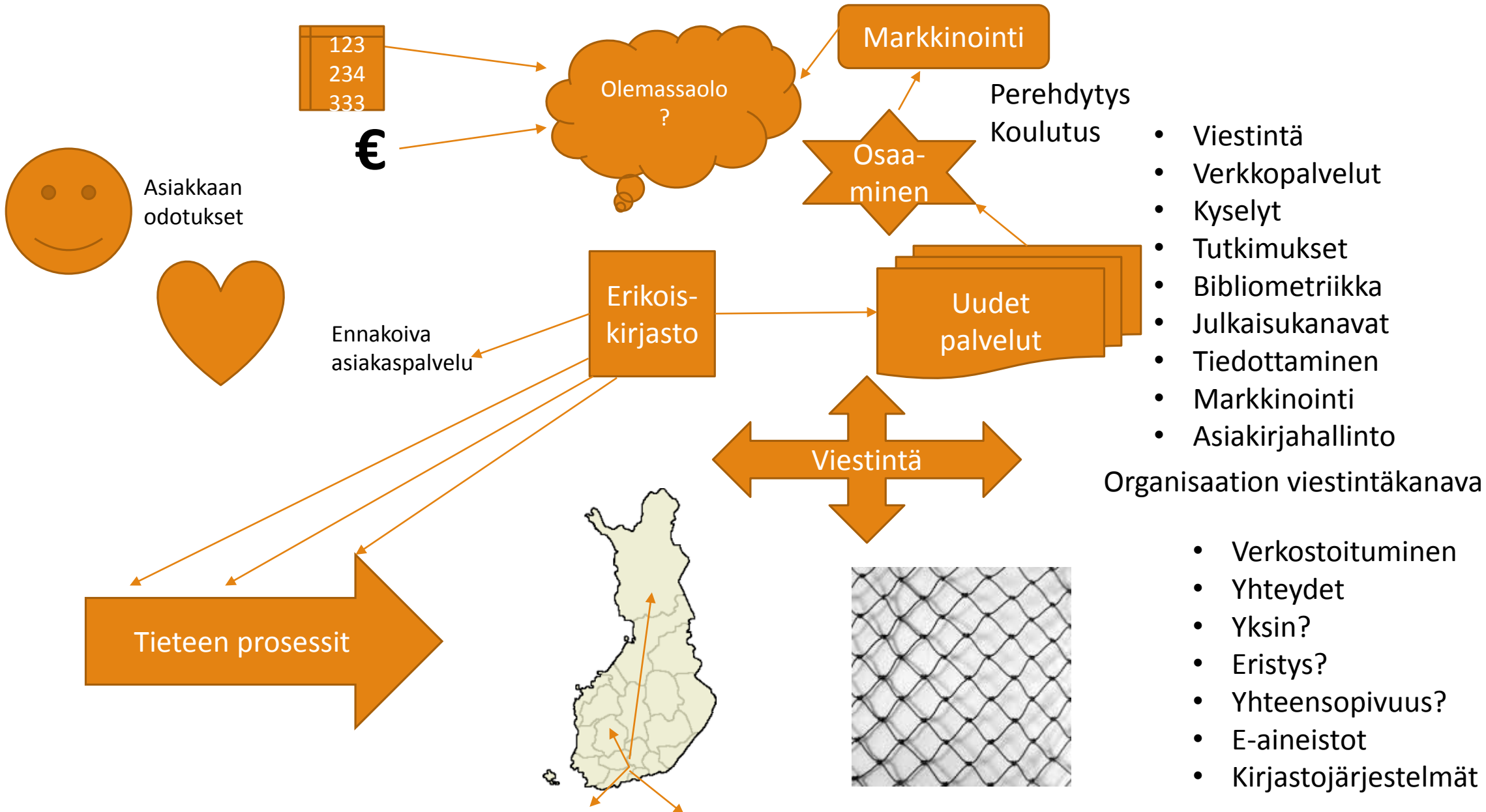
<http://wiki.helsinki.fi/display/arvi/Arwi>

- Erikoiskirjastot KITT2-tilastossa
- Tunnuslukujen pähkinänkuorimalli
Erikoiskirjastojen neuvoston kommentit: verkossa neuvoston asiakirjoissa
http://wiki.kirjastot.fi/upload/9/9c/ErikN_yhteenvedo_kommentit_tunnuslukuihin_2014.pdf
- International library statistics (ISO 2789), tulossa SFS-standardi
- Methods and procedures for assessing the impact of libraries (ISO 16439)
- Kirjastojen yhteinen seminaari "Vaikuttavuuden arvo" pidettiin 29.10. 2014
<http://www.kansalliskirjasto.fi/kirjastoala/tapahtumat/1408431266447.html>

6 Strategia 2015-2020

Muutos erikoiskirjastoissa

- ❖ Olemassaolon kyseenalaistaminen
- ❖ Yksiköt pienenevät entisestään tai yhdistyvät uuteen toimintaympäristöön
- ❖ Uudet tehtävät ja palvelut
- ❖ Asiakkaiden kasvavat odotukset
- ❖ Ennakoiva asiakaspalvelu
- ❖ Tieteen prosessiin, asiantuntijatyöhön, organisaation päätöksentekoprosesseihin, viestinnän prosesseihin osallistuminen
- ❖ Mitä lisäarvoa kirjasto tai tietopalvelu tuottaa kehysorganisaatiolle sen täyttäessään strategisia tavoitteitaan?
- ❖ Pienen yksikön on luotava yhteydet, verkostoiduttava ja markkinoitava itseään

- Viestintä
- Verkkopalvelut
- Kyselyt
- Tutkimukset
- Bibliometriikka
- Julkaisukanavat
- Tiedottaminen
- Markkinointi
- Asiakirjahallinto

Organisaation viestintäkanava

- Verkostoituminen
- Yhteydet
- Yksin?
- Eristys?
- Yhteensopivuus?
- E-aineistot
- Kirjastojärjestelmät

Erik – strategiatyön haasteita

- ❖ Suuri kenttä, jäsenmäärä
- ❖ Heterogeenisuus
- ❖ Hajanaisuus
- ❖ Yhteinen visio, missio?
- ❖ Mandaatti
- ❖ Organisoituminen ja yhteistyömuodot
- ❖ Rahoituskanavat
- ❖ Olemassaolon haaste

Vahvuudet

- Tunnustettu asema sektorina kansallisessa kirjastoverkossa
- Laaja kenttä edustettuna
- Yhdessä olemme enemmän
- Erikoiskokoelmat tärkeä osa kansallista tietohuoltoa
- Asiantunteva tietopalvelu
- Laadukas asiakaspalvelu
- Olemme verkostoituneita tietopalvelualalla
- Kansainvälisyys tietopalvelualalla
- Laaja osaaminen ja tehtävänkuvat
- Meissä yhdistyy alan substanssiosaaminen ja kehysorganisaation tuntemus tiedonhallintataitoihin
- Ketterä
- Näköala koko kehysorganisaatioomme
- Voimme käyttää kehysorganisaatioimme asiantuntijoita tietolähteenä
- Tietolähteiden tuntemus

Heikkoudet

- Ammatti-identiteetti ja tehtävien tarpeellisuus ei ole selvää itselle eikä kehysorganisaatiolle tai yhteiskunnalle
- Mielletään kokoelmien hoitajiksi
- Kirjasto on monissa organisaatioissa ”kielletty sana”
- Järjestelmät saattavat olla suljettuja, esim. kirjastoluettelo
- Kokoelmat eivät näy kansallisella tasolla
- E-aineistojen käyttö on rajoitettu organisaation omaan henkilökuntaan.
- Tiedolla johtaminen ei ole vielä todellisuutta
- Hajanaisuus
- Onko erikoiskirjastoilla yhteinen agenda, jota viestitään rahoittajille yhdenmukaisesti?
- Pieni toimija kehysorganisaatiossa
- Ei perinnettä itsensä esiin tuomiseen
- Ei aikaa verkostoitua/hankkia/jakaa osaamista
- Ei mielletä asiantuntijaksi kehysorganisaation kannalta
- Työtehtävien sirpaloituminen

Mahdollisuudet

- Mukana kehysorganisaation toiminnassa tärkeänä tekijänä
- Toimimme laajasti organisaation viestintäkanavana.
- Osallistumme kehysorganisaatiomme moniin prosesseihin, kuten tieteen, julkaisutoiminnan, viestinnän, asiakirjahallinnon ja kansainvälisen toiminnan prosesseihin
- Kehysorganisaatio näkee merkityksemme
- Tiedolla johtaminen ja tiedonhallintajärjestelmät tulevat osaksi päätöksentekoa ja organisaatiomme strategisten tavoitteiden toteuttamista
- Tietoaineistojen käyttö monipuolistuu kehysorganisaatiossamme, jolloin tarvitaan entistä enemmän tietoaineistojen hallinnan ammattilaisten osaamista
- Profession kirkastaminen: tietoasiantuntijaroolin muuttuminen, "soluttautuva"=embedded librarian, data analyttikko?
- Erikoiskirjastosektorin erityisrooli: tietopalvelujen tarjoaminen asiantuntijoille (vs. oppimiskeskukset tai kansalaisten olohuoneet?), tiedon jalostaminen ja jakelu
- Yhteiskunnallinen vaikuttavuus: tiedon saattaminen päätöksentekijöille
- Työtehtävien monipuolisuus

Uhkat

- Tietopalveluiden osaaminen ”piiloutuu” eikä sitä noteerata
- Luullaan, että tietopalvelua ei tarvita, kun tiedonhakujärjestelmät ovat kaikkien käytettävissä
- Muut ammattikunnat ”kaappaavat”
- Hankinta ei näy verkkoaineistoissa
- Kiristynvä talous
- Taloudellisia säästöjä ei tule, jos päällekkäiset hankinnat lisääntyvät
- Avoin tieto ja tiedonvälitys ja aineistojen yhteiskäyttö eivät toteudu, jos kirjastokokoelmat muuttavat tutkijoiden huoneisiin
- Erikoiskokoelmat häviävät, kun painetuista kirjastokokoelmista luovutaan
- Kirjastotilat hävitetään
- Aineiston valinnan merkitys pysyy, mutta tunnustetaanko se?
- Voidaanko osaamisemme ulkoistaa?
- Osaamisen kehittämistä ei tueta
- Sulautuu organisaatiossa muihin yksiköihin
- Julkisten palvelujen alasajo yleinen trendi, tarjoammeko enää kaikille avoimia palveluita?
- Tiedon käyttötapojen muuttuminen: vastaavatko kirjastoaineistot uusiin tiedontarpeisiin
- Tarvittaviin tiedonhallintajärjestelmiin ei ole resursseja

Erikoiskirjastojen neuvoston strategia 2015-2020

MISSIO

Erikoiskirjastojen neuvosto edustaa Erikoiskirjastojen ja tietopalvelujen verkostoa ja valvoo erikoiskirjastojen etua toimimalla erikoiskirjastosektorin edustajana kansallisessa kirjastoverkossa, edistää erikoiskirjastojen yhteisten päämäärien toteuttamista ja tekee erikoiskirjastot näkyväksi osaksi kirjastoverkkoa, omaa kehysorganisaatiotaan ja yhteiskuntaa.

VISIO

Kirjastosektoreiden väliset rajat eivät vaikeuta kansallisen tietohuollon ja kirjastopalveluiden kehittämistä. Kansallisia kirjastoverkkopalveluita kehitetään kaikille kirjastoille.

Erikoiskirjastojen neuvoston strategia 2015-2020

Erikoiskirjastojen neuvoston tehtävät

Erikoiskirjastojen neuvosto on erikoiskirjastojen ja tietopalvelujen yhteistyötä koordinoiva ja kehittävä elin. Neuvosto toimii neuvottelukumppanina ja yhteydenottotahona erikoiskirjastojen näkemyksiä ja tarpeita koskevissa asioissa.

Erikoiskirjastojen neuvosto:

- ❖ edustaa jäsenkirjastojaan kansallisen kirjastoverkon toimintaan ja kehittämiseen liittyvissä asioissa tekemällä aloitteita ja esityksiä, antamalla lausuntoja sekä teettämällä selvityksiä
- ❖ edistää erityyppisten erikoiskirjastojen ja tietopalvelujen välistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta sekä koordinoi erikoiskirjastojen verkoston toimintaa ja kehittämistä
- ❖ edistää yhteistyötä ja vuorovaikutusta alansa sidosryhmien ja kansallisen kirjastoverkon sekä kansainvälisten alan järjestöjen kanssa
- ❖ tekee tunnetuksi erikoiskirjastojen ja vastaavien tietopalvelujen kokoelmia ja sisällöntuotantoa osana kansallista tietoverkkoa
- ❖ edistää kansallista tietohuoltoa ja kansallisia kirjastopalveluita koskevaa kehitystyötä osallistumalla kirjastojen väliseen yhteistyöhön
- ❖ seuraa kansallisen ja kansainvälisen kirjasto- ja informaatioalan kehitystä
- ❖ edistää tietovarantojen yhteiskäyttöä ja avointa tiedonsaantia

Erikoiskirjastojen neuvoston strategia 2015-2020

Toimintaympäristön muutokset

Erikoiskirjastojen toimintaympäristö on muuttunut. Merkittävimpiä muutoksia ovat:

- ❖ Tiukentuva talous aiheuttaa kirjastojen supistamisia, lakkauttamisia ja yhdistymisiä.
- ❖ Kehysorganisaation tuottavuuden kasvattaminen lisää työssä olevan henkilöstön osaamisen vaatimuksia sekä muuttaa työn sisältöä ja tuo uusia tehtäviä. Kirjastot ovat tiiviimmin mukana kehysorganisaatioiden toiminnassa.
- ❖ Asiakaskunnan uudet tavat käyttää sähköisiä palveluita, kuten sosiaalista mediaa, vaikuttavat uusien palvelujen kehittämiseen kirjastoissa.
- ❖ Avoimen julkaisemisen ja tutkimusdatan lisääntyminen tuo uusia mahdollisuuksia tietopalvelutyöhön. Laajenevien tietoaineistojen hallinta ja monitieteisyys tuo uusia haasteita.

Erikoiskirjastojen neuvoston strategia 2015-2020

Jäsenstrategia

- ❖ Erikoiskirjastojen neuvosto tarjoaa jäsenilleen mahdollisuuden verkostoitumiseen ja kokemusten vaihtoon sekä hyvien käytäntöjen ja osaamisen jakamiseen vahvistaakseen jäsentensä ammatillista identiteettiä.
- ❖ Neuvosto luo yhteydenpitomuodot neuvoston ja verkoston jäsenten välille sekä neuvoston, työryhmien edustajien ja jäsenorganisaatioiden yhteistyöverkoston välille.
- ❖ Verkoston toiminta laajenee sekä maantieteellisesti että toimialoittain kattamaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti erikoiskirjastot ja tietopalvelut.

Erikoiskirjastojen neuvoston strategia 2015-2020

Erikoiskirjastojen neuvoston toimintatavat

- ❖ vaikuttaa kirjastoalan kehitykseen tuomalla ennakoivasti esille erikoiskirjastojen näkökulmia ja tarpeita
- ❖ antaa lausuntoja, ottaa kantaa sekä osallistuu alan kehityshankkeisiin ja nimeää edustajia ohjaus- ja työryhmiin
- ❖ edistää erikoiskirjastojen henkilöstön ammattitaitoa kehittävän koulutuksen suunnittelua ja järjestämistä yhteistyössä jäsentensä, Kansalliskirjaston, oppilaitosten sekä kirjastoseurojen ja yritysten kanssa
- ❖ organisoituu niin, että se edustaa mahdollisimman tasapuolisesti edustamiaan organisaatioita
- ❖ pitää yhteyttä ja osallistuu alan verkostoihin ja työryhmiin ja vaikuttaa sitä kautta aktiivisesti kirjastoalalla
- ❖ luo vuorovaikutteiset viestintämuodot neuvoston ja verkoston välille ja tiedottaa toiminnastaan tarkoituksenmukaisten verkkopalveluiden kautta

7 Sääntömuutosehdotukset (Esitetään lisäys loppuun kursiiivilla)

3. KOKOONPANO, TYÖSKENTELYTAVAT JA PÄÄTÖKSENTEKO

- Kutakin toiminnassa mukana olevaa organisaatiota edustaa jäsenorganisaation valtuuttama edustaja
- Jäsenorganisaation valtuuttaman edustajan lisäksi verkoston kokouksiin ja muihin tapahtumiin voivat osallistua myös muut jäsenorganisaation kirjaston tai tietopalvelun henkilöstöön kuuluvat
- Äänestystilanteessa kullakin jäsenorganisaatiolla on yksi ääni
- Verkosto kokoontuu vähintään kerran vuodessa ja kokouksiin voidaan kutsua asiantuntijoita
- Verkostokokouksissa valitaan Erikoiskirjastojen neuvosto, jossa on vähintään 10 jäsentä ja 2 varajäsentä, jotka siirtyvät jäseniksi, jos varsinainen jäsen eroaa kesken kauden. Neuvoston jäsenet valitaan vuodeksi kerrallaan jäsenorganisaatioiden edustajista. Neuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja sihteerin.
- Verkoston päätökseksi tai kannanotoksi tulee se näkemys, jota vähintään puolet kokoukseen osallistuneista edustajista kannattaa
- Sääntöjen muutoksista päätetään verkostokokouksissa

4. NEUVOSTON TEHTÄVÄT JA TOIMINTAPERIAATTEET

- Neuvoston tehtäviin kuuluu Erikoiskirjastojen ja tietopalveluiden edunvalvonta kansallisessa kirjastoverkossa.
- Edustaa verkostoa eri sidosryhmien kanssa käytävissä neuvotteluissa ja keskusteluissa.
 - Antaa tarvittaessa lausuntoja ja perustaa työryhmiä
 - Nimetä pyydettyä edustajat ulkopuolisiin alan yhteistyötyöryhmiin ja hankkeisiin sekä pitää luetteloa nimetyistä edustajista
 - Valmistella verkostokokoukset sekä toimia verkoston toimeenpanevana elimenä
 - Kartoittaa sekä koordinoi jäsenkirjastojen ja tietopalvelujen mielipiteitä ja kannanottoja alan toimintaan liittyvissä kysymyksissä
 - Tehdä aloitteita sekä ideoida erikoiskirjastojen ja tietopalveluiden verkoston toimintaa
 - Tiedottaa erikoiskirjastojen ja tietopalveluiden verkoston toiminnasta

Neuvosto kokoontuu tarpeen mukaan. Neuvosto on päätösvaltainen, kun paikalla on puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja sekä vähintään 4 neuvoston jäsentä. *Kokouksiin voidaan kutsua asiantuntijoita.*

-
8. Jäsenasiat: Erikoiskirjastojen neuvoston valinta vuodelle 2015
 9. Ville Lavikainen: Lastensuojelun Keskusliiton kirjaston ja tietopalvelun esittely
 10. Muut asiat
 11. Keskustelua
 12. Kokouksen päättäminen

